

Białystok, 13 marca 2024 r.

**PODLASKI URZĄD WOJEWÓDZKI
w BIAŁYMSTOKU
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 3**

PS-I.9451.4.2024.MM

**REALIZACJA PROGRAMÓW
PSYCHOLOGICZNO-TERAPEUTYCZNYCH
DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ
W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM
W OKRESIE 01.01.2023 – 31.12.2023 R.
(działanie 3.4.1, 3.4.2 Krajowego Programu Przeciwdziałania
Przemocy w Rodzinie)**

**MONITOROWANIE ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ
NA OBSZARZE WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO**

**– art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy
domowej**

Zatwierdziła:
Małgorzata Czyżewska-Worobiej

**Z-ca Dyrektora Wydziału
Polityki Społecznej**

Opracowała:
Monika Maliszewska
główny specjalista
Wydział Polityki Społecznej, Oddział do Spraw Rodziny
Podlaski Urząd Wojewódzki w Białymstoku

Akceptowała:
Idalia Wszyńska
Kierownik Oddziału do Spraw Rodziny
Wydziału Polityki Społecznej,
Wojewódzki Koordynator Realizacji RPPPD

Białystok, marzec 2024 r.

Art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249, ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz działania 1.1.3. Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023 (M. P. z 2022 r., poz. 1259, ze zm.)¹ nakładają na Wojewodę Podlaskiego obowiązek monitorowania zjawiska przemocy w rodzinie. Ponadto, zgodnie z § 20 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej (Dz. U. poz. 1165) wojewoda dokonuje w szczególności ewaluacji, kontroli, wspomaganie i monitorowania działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej realizowanych przez jednostki.

Realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie jest zadaniem wynikającym z dz. 3.4. Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023 oraz art. 6 ust. 4 pkt. 3 ustawy². Koszt realizacji programu psychologiczno-terapeutycznego dla jednej osoby stosującej przemoc wynosił 900 zł. W budżecie Wojewody Podlaskiego w roku 2023 kwota na realizację zadania wynosiła 100 tys. zł.

Podziału ww. dotacji dokonano sposobem umożliwiającym każdemu powiatowi realizację programów, tj. taką samą kwotę każdemu powiatowi – po 5 400 zł (na 6 osób). Łącznie – 91 800 zł. Pozostałą kwotę 8 200 zł pozostawiono w środkach nierozdysponowanych i dzielono na bieżąco w ciągu roku wg potrzeb zgłaszanych przez powiaty.

Z dotacji skorzystało 6 jednostek: MOPR Białystok, MOPR Suwałki, PCPR Bielsk Podlaski, PCPR Łomża, PCPR Suwałki oraz PCPR Siemiatycze. Wszystkie złożyły sprawozdania z wykonania zadania.

Podsumowanie informacji przekazanych przez realizatorów:

1. Kwalifikacje osób prowadzących oddziaływanie psychologiczno-terapeutyczne

Programy psychologiczno-terapeutyczne prowadzone były przez osoby mające wykształcenie z zakresu m.in. psychologii, pedagogiki, resocjalizacji, przeszkolone w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie, mające doświadczenie w prowadzeniu m.in. oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, programów terapeutycznych dla rodziców krzywdzących, będące absolwentami studium przeciwdziałania przemocy w rodzinie, terapii skoncentrowanej na rozwiązaniach i in.

2. Cele programu

Celem oddziaływań było prowadzenie działań psychologiczno-terapeutycznych w zakresie zmiany postaw i zachowań u osób stosujących przemoc.

Cele poszczególnych programów obejmowały zagadnienia m.in:

- prowadzenie pogłębionych działań terapeutyczno-psychologicznych mających na celu zmianę przekonań, postaw i nieprawidłowych zachowań u osób stosujących przemoc domową,
- podniesienie świadomości rozumienia „zjawisk przemocowych” z perspektywy prawa,
- zdobycie umiejętności komunikowania się i rozwijania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy,

---

¹ aktualnie – Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M. P. z 2023 r., poz. 1232; działanie)

² zmiany w przepisach, które weszły w życie 22 czerwca 2023 r. wprowadzone zostały ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 535)

- rozwijanie umiejętności samokontroli i konstruktywnego pełnienia ról partnerskich i rodzicielskich,
- poszerzenie samoświadomości, zmiana wzorców zachowań poprzez zmianę schematów poznawczych i umiejętność wglądu w mechanizmy zachowań,
- ograniczenie jakości, częstotliwości, intensywności zachowań przemocowych w rodzinie uczestnika programu,
- nabycie i kształtowanie umiejętności prospołecznych oraz doskonalenie umiejętności wychowawczych,
- podniesienie poziomu bezpieczeństwa w rodzinie uczestnika programu.

3. Charakterystyka uczestników oddziaływań

Uczestnikami programów były m.in. osoby, które:

- ukończyły wcześniej program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową,
- objęte były procedurą „Niebieskie Karty”, skierowane przez Zespoły Interdyscyplinarne, kuratorów, sąd.
- osoby, które nie uczestniczyły w programie korekcyjno-edukacyjnym ale prezentują dużą świadomość i motywację do pracy nad poprawą relacji rodzinnych.

4. Sposób rekrutacji do programu

Rekrutacja do programu odbywała się przy współpracy z członkami zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych, dzielnicowymi, sądami. Przyjmowano również dobrowolne zgłoszenia uczestników.

5. Liczba osób uczestniczących w programach

Do programów psychologiczno-terapeutycznych w roku kalendarzowym 2023 **przystąpiło łącznie 110 osób, w tym 43 kobiety i 67 mężczyzn**. Spośród ww. osób **oddziaływania ukończyły w 2023 roku 94 osoby**, w tym 35 kobiet i 59 mężczyzn.

Spośród osób, które ukończyły oddziaływania w 2023 r., 17 było uczestnikami programu realizowanego na przełomie 2022 r. i 2023 r. przez Departament Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Białymstoku.

W bieżącym roku w ramach programu realizowanego przez M. Białystok oddziaływania brak jest osób, które realizowały program w 2023 r. ponieważ wszystkie osoby przystępujące do programu w 2023 r. ukończyły oddziaływania.

Realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych (wg. rocznego Sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2023 r.)

LP.	Powiat	Gmina	Typ jednostki	Liczba podmiotów realizujących programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc w rodzinie w okresie I-XII 2023 r.	Liczba osób, które przystąpiły do programów psychologiczno-terapeutycznych w okresie I-XII 2023 r.			Liczba osób, które ukończyły programy psychologiczno-terapeutyczne w okresie I-XII 2023 r.		
					ogółem	kobiety	mężczyźni	ogółem	kobiety	mężczyźni
1	m. Białystok	M. Białystok	MOPR	2	60 ³	41	19	45	33	12
2	bielski	-	PCPR	1	6	0	6	6	0	6
3	łomżyński	-	PCPR	1	10	0	10	9	0	9
4	siemiatycki	-	PCPR	1	2	1	1	2	1	1
5	m. Suwałki	M. Suwałki	MOPR	1	7	0	7	7	0	7
6	suwalski	-	PCPR	1	25	1	24	25	1	24
-	X	X	X	7	110	43	67	94	35	59

6. Czas trwania programów

Czas pracy z poszczególnymi osobami dostosowany był do indywidualnych potrzeb i możliwości uczestników; w większości powiatów zajęcia odbywały się w formie indywidualnych konsultacji (trzy powiaty prowadziły program zarówno w formie indywidualnej jak też grupowej, a tylko jeden powiat prowadził wyłącznie spotkania grupowe).

Programy realizowane były przez okres od 1 do 12 m-cy. Zajęcia indywidualne z jednym sprawcą trwały od 1 h do 10 h zegarowych (w zależności od realizatora. Zajęcia grupowe natomiast obejmowały 25 - 30 godzin zegarowych (od 3 do 10 spotkań grupowych po 3 do 7 godz. zegarowych każde).

7. Model pracy, formy i metody oddziaływań

Realizowane programy w dużej mierze opierały się na metodzie stosowanej w terapii skoncentrowanej na rozwiązaniach (TSR), wykorzystywano techniki pracy właściwe dla Treningu Zastępowania Agresji (TZA) oraz elementy programu The Duluth Model.

Stosowano metody pracy m.in: „burze mózgów”, miniwykłady (psychoedukacja), ćwiczenia, dyskusje panelowe, praca indywidualna na forum grupy, informacja zwrotna, studium przypadku, scenki, zadania domowe i ich analiza, ankiety itp.

8. Sposób ewaluacji programu

Obserwacja postaw i zachowań w trakcie zajęć, informacje zwrotne od uczestników na początku i na końcu programu, wypełnienie ankiet po zakończeniu programu, konsultacje z pracownikami współpracujących instytucji, monitoring bieżący w formie spotkań

³ W tym: 15 osób przystąpiło do programu realizowanego przez MOPR OIK w Białymstoku ze środków z budżetu państwa (7 ukończyło) oraz 45 osób objętych programem realizowanym przez Departament Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Białymstoku i finansowane ze środków własnych miasta.

indywidualnych po zakończeniu programu. W zależności od programu, monitoring zaplanowano od roku do trzech lat po zakończeniu udziału w oddziaływaniach.

9. Ocena i wnioski dotyczące realizacji programu i osiągniętych efektów

Dokonując oceny dotyczącej realizacji programów, osiągniętych efektów, wyników uzyskanych w toku ewaluacji, uczestnicy formułowali następujące wnioski:

- zwiększenie świadomości rozumienia zjawiska przemocy w rodzinie a co za tym idzie powstrzymanie się przed dalszym stosowaniem przemocy,
- nabycie nowych umiejętności wychowawczych i prospołecznych,
- wzrost samoświadomości, poczucia wartości i poziomu odpowiedzialności za popełnione czyny,
- wzrost motywacji do zdobycia narzędzi do właściwego radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych.

Finansowanie programu

Środki finansowe przekazane na realizację zadania zostały wydatkowane na wynagrodzenia specjalistów prowadzących program, materiały biurowe/ dydaktyczne, zakup art. żywnościowych oraz środków do dezynfekcji.

Wykorzystanie dotacji w 2023 r.

LP.	Powiat	85205 §2110			
		Programy terapeutyczno-psychologiczne dla sprawców przemocy w rodzinie			
		Plan dotacji na 2023 rok w zł	Kwota dotacji otrzymanej w 2023 r. w zł	Wysokość dotacji wykorzystanej w 2023 r. w zł	Kwota do zwrotu w zł
1	m. Białystok	11 000,00	10 800,00 ⁴	7 161,41	3 638,59
2	bielski	5 400,00	5 400,00	5 400,00	0,00
3	hajnowski	5 400,00	1 800,00	0,00	1 800,00
4	łomżyński	9 000,00	9 000,00	9 000,00	0,00
5	siemiatycki	5 400,00	1 800,00	1 800,00	0,00
6	sokólski	5 400,00	5 400,00	0,00	5 400,00
7	suwalski	22 600,00	22 499,99	22 499,99	0,00
8	m. Suwałki	6 300,00	6 300,00	6 285,18	14,82
-	X	70 500,00	62 999,99	52 146,58	10 853,41

⁴ wykazana dotacja ze środków budżetu państwa przekazana na 12 osób objętych programem realizowanym przez MOPR OIK w Białymstoku